

شیوع‌شناسی خودارضایی در بین دانشجویان ساکن خوابگاه‌های دانشگاه شهید چمران اهواز

وحید احمدی^{۱*}، سعید احمدی^۲، آیین شایخ حسین^۳، همد ملاحعفر^۴

^۱ دانشجوی دکتری روانشناسی سلامت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج vahid.ahmadi2012@yahoo.com

^۲ کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کنگاور

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه بین‌المللی واحد کیش

^۴ کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه علوم تحقیقات تهران

چکیده

یکی از رفتارهای انحرافی جهت ارضاء غریزه‌ی جنسی خودارضایی است که مورد توجه بسیار قرار گرفته است، از این رو هدف پژوهش حاضر بررسی شیوع‌شناسی خودارضایی در بین دانشجویان ساکن خوابگاه‌های دانشگاه شهید چمران اهواز بوده است. به این منظور تعداد ۵۰۰ نفر (۲۵۰ پسر، ۲۵۰ دختر) به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند و به پرسشنامه خودارضایی پاسخ دادند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ۷۹/۸۰ درصد از پسران و ۳۸/۳۴ درصد از دختران حداقل یک مرتبه خودارضایی انجام داده‌اند. با توجه به شیوع خودارضایی در بین دانشجویان ساکن خوابگاه بایستی آموزش‌های لازم توسط مسئولان حوزه سلامت و همچنین والدین جهت آموزش صحیح مسایل جنسی و بهسازی محیط اجتماعی صورت گیرد.

کلید واژه‌ها: خودارضایی؛ دانشجویان؛ شیوع‌شناسی

مقدمه

غریزه جنسی در وجود انسان غریزه‌ای بسیار نیرومند و ارزنده است که در صورت قرار گرفتن آن در مسیر صحیح و شرعی خود موجب رشد و تعالی روحی و نشاط درونی انسان می‌شود. یکی از رفتارهای انحرافی جهت ارضاء غریزه‌ی جنسی خودارضایی است که مورد توجه بسیار قرار گرفته است به گونه‌ای که می‌توان اذعان داشت هیچ نوع فعالیت جنسی بیش از خودارضایی مورد بحث قرار نگرفته، صریح‌تر و آشکارتر محکوم نشده و جهانگیرتر انجام نگرفته است (کاپلان و سادوک، ۲۰۰۳؛ ترجمه رفیعی و سبحانیان، ۱۳۸۵). خودارضایی یا استمناء عبارت است از تسکین یا اطفاء شهوت به وسیله مالش یا فشار به اعضای تناسلی یا به کار بردن وسایل غیرطبیعی دیگر به منظور رسیدن به اوج لذت جنسی، به سبب عدم دسترسی به جنس مخالف (وستایمر و لوپاتر، ۲۰۰۵؛ موحدی، ۱۳۸۵ و جهانیان، ۱۳۸۷).

با نزدیک شدن دوره بلوغ و صعود ناگهانی هورمون‌های جنسی و رشد خصوصیات جنسی ثانوی، کنجکاوگی جنسی بیشتر شده و خودارضایی افزایش می‌یابد. براساس مطالعات صورت گرفته در زمینه شیوع خودارضایی تقریباً همه مردان و سه چهارم همه زنان زمانی در عمر خود به آن دست زده‌اند (کاپلان و سادوک، ۲۰۰۳؛ ترجمه رفیعی و سبحانیان، ۱۳۸۵). بر اساس نتایج تحقیق داس (۲۰۰۷) درباره میزان خودارضایی در آمریکا در سال ۱۹۹۲ در جمعیت آماری بین سنین ۱۸ تا ۶۰ سال، ۳۸ درصد از زنان و ۶۱ درصد از مردان در سال قبل از اجرای تحقیق خودارضایی داشته‌اند. در پژوهش دیگری در بین نوجوانان ۱۷-۱۸ سال در تایوان توسط وانگ، هانگ و لاین (۲۰۰۷) نشان داده شد که ۹۵/۳ درصد مردان و ۳۰/۳ درصد زنان تجربه خودارضایی را داشته‌اند. در پژوهشی با عنوان شیوع خودارضایی در بین چینی‌های شهرنشین مشخص شد ۸۷ درصد از مردان و ۶۵ درصد از زنان در طول سال گذشته خودارضایی کرده‌اند (دس، پاریش، و لومان، ۲۰۰۹ به نقل از حسن زاده، سعیدیان و آقامحمدیان، ۱۳۸۹). در پژوهشی که توسط جهانیان، حسن زاده و سعیدیان (۱۳۸۸) در بین

دانشجویان دختر و پسر خوابگاه‌های دانشگاه فردوسی مشهد انجام گرفته است نشان داده شد که ۸۰/۸۲ درصد از آقایان و ۳۵/۷۸ درصد از خانم‌ها حداقل یک مرتبه عمل خودارضایی را انجام داده‌اند. در زمینه خودارضایی، پژوهش‌های بسیاری خصوصاً در کشورهای پیشرفته صورت گرفته است اما در کشورهای در حال توسعه به دلایل متعدد این پژوهش‌ها با محدودیت‌های زیادی همراه بوده است (جان قربانی و هینگ، ۲۰۰۳). به همین دلیل از میزان شیوع این پدیده و تفاوت آن در بین دو جنس اطلاعات کمی در دست است. با توجه به تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی موجود در کشور ما، انجام چنین پژوهشی برای نشان دادن این پدیده در بین دانشجویان ضروری می‌نماید. لذا هدف پژوهش حاضر بررسی شیوع‌شناسی خودارضایی در بین دانشجویان ساکن خوابگاه‌های دانشگاه شهید چمران اهواز می‌باشد.

روش

شرکت‌کنندگان و طرح پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع زمینه‌یابی است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه دانشجویان ساکن در خوابگاه‌های دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ می‌باشند. به منظور انجام پژوهش تعداد ۵۰۰ نفر (۲۵۰ پسر، ۲۵۰ دختر) به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. دامنه سنی افراد نمونه بین ۱۷ تا ۲۵ سال بود که دانشجویان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد را شامل می‌شدند.

ابزار

در این پژوهش از پرسشنامه خودارضایی جهانیان (۱۳۸۷؛ به نقل از نیکرو، ۱۳۸۹) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۵۹ سوال است که هم میزان شیوع خودارضایی و هم نحوه نگرش افراد را نسبت به خودارضایی می‌سنجد. هر یک از سوالات پرسشنامه از طریق پاسخگویی بر اساس یک مقیاس ۴ درجه‌ای از نوع لیکرت از ۰ (اصلاً) تا ۳ (زیاد) نمره گذاری می‌شود. نحوه نمره گذاری پرسشنامه به این شکل است که این پرسشنامه یک نمره کلی دارد که عموماً نحوه نگرش افراد را نسبت به خودارضایی می‌سنجد. اما برای سنجش میزان خودارضایی افراد از دو سوال در پایان پرسشنامه استفاده شده است که میزان خودارضایی افراد را در طول زمان‌های مختلف می‌سنجد. جهانیان (۱۳۸۷؛ به نقل از نیکرو، ۱۳۸۹) میزان اعتبار پرسشنامه از دو روش آلفای کرونباخ و دو نیم کردن را به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۶ گزارش کرده است. روایی پرسشنامه را نیز از طریق روایی سازه در حد کاملاً مطلوبی گزارش نموده است.

شیوه اجرا

به منظور انجام این پژوهش، ابتدا لیست تمامی خوابگاه‌های دانشگاه تهیه گردید. سپس با مراجعه به دفتر سرپرستی خوابگاه‌ها، لیست تمامی دانشجویان ساکن در خوابگاه (پسران و دختران) به دست آمد که از بین آنها تعداد ۵۰۰ نفر از دانشجویان ساکن در خوابگاه که نیمی را دختر و نیمی دیگر پسر تشکیل می‌دادند، انتخاب شدند. سپس در یک فرایند زمانی ده روزه پرسشنامه‌ها در اختیار شرکت‌کنندگان در پژوهش قرار گرفته و تکمیل شدند. پرسشنامه‌های پژوهش در داخل پاکت ویژه‌ای به همراه یک برگه‌ی راهنما قرار داشتند به گونه‌ای که تنها پژوهشگر قادر به دسترسی به پاسخ‌های شرکت‌کنندگان داشت. لازم به ذکر است که جهت توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌های مخصوص دختران از همکار خانم استفاده شد. به جهت ایجاد انگیزه در شرکت‌کنندگان در صورت علاقه آدرس الکترونیکی آنها در پرسشنامه ثبت شد تا از نتیجه پژوهش حاضر مطلع شوند و همچنین به آنها اطمینان داده شد که نتایج به صورت گروهی و محرمانه مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت تا در کمال صداقت به سوالات پاسخ دهند.

نتایج

بر طبق یافته‌های پژوهش همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود میزان شیوع خودارضایی در طول عمر، در بین پسران ۷۹/۸۰ درصد است. در این میان ۵۲/۲۰ درصد بیان کرده‌اند که در طول یک ماه گذشته حداقل یک بار خودارضایی کرده‌اند. همچنین ۲۰/۲۰ درصد از پسران اعلام کرده‌اند که اصلاً خودارضایی نکرده‌اند.

جدول ۱. میزان شیوع خودارضایی در پسران

اصلاً خودارضایی انجام نداده‌ام	حداقل یک بار خودارضایی در تمام عمر	حداقل یک بار خودارضایی در ماه گذشته	تعداد
۵۱	۱۹۹	۱۰۴	درصد
۲۰/۲۰	۷۹/۸۰	۵۲	

بر طبق یافته‌های پژوهش که در جدول ۲ قابل مشاهده است. میزان شیوع خودارضایی در طول عمر، در بین دختران ۳۸/۳۴ درصد است. در این میان ۲۰ درصد بیان کرده‌اند که در طول یک ماه گذشته حداقل یک بار خودارضایی کرده‌اند. همچنین ۶۲/۶۶ درصد از دختران اعلام کرده‌اند که اصلاً خودارضایی نکرده‌اند.

جدول ۲. میزان شیوع خودارضایی در دختران

اصلاً خودارضایی انجام نداده‌ام	حداقل یک بار خودارضایی در تمام عمر	حداقل یک بار خودارضایی در ماه گذشته	تعداد
۱۵۵	۹۵	۱۹	درصد
۶۲/۶۶	۳۸/۳۴	۲۰	

بحث

هدف از پژوهش حاضر بررسی میزان شیوع خودارضایی در بین دانشجویان است. بر اساس نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر، خودارضایی در بین دانشجویان ساکن خوابگاه‌ها از میزان شیوع بالایی برخوردار است. یافته حاضر با نتایج پژوهش‌های وانگ و همکاران (۲۰۰۷)، دس و پاریش (۲۰۰۹؛ به نقل از حسن زاده و همکاران، ۱۳۸۹) و جهانیان و همکاران (۱۳۸۸) همسو است. در تبیین یافته حاضر می‌توان بیان داشت که گرمی و صمیمیت بین اعضای خانواده، نظارت والدین بر فرزندان و برنامه‌های تفریحی مرتب خانوادگی در کنترل خودارضایی مؤثر است و هرچه توجه کمتری به این حوزه‌ها صورت گیرد در میزان خودارضایی در بین افراد تأثیرگذار خواهد بود. نکته حائز اهمیت دیگری که می‌توان بیان داشت این است که برخی عوامل مانند اضطراب و احساس خودکارآمدی فرد در کنترل میل جنسی، در چگونگی استفاده و بروز میل جنسی تأثیرگذارند و اینکه یک عامل است که قادر به تنظیم و متعادل ساختن نحوه استفاده فرد از این نیرو می‌باشد. همچنین نقش خانواده به عنوان یک عامل مؤثر چه در زمینه نظارت و چه در زمینه آموزش می‌تواند عاملی تأثیرگذار بر میزان شیوع خودارضایی باشد (نیکرو، ۱۳۸۹). در تبیین تفاوت میزان شیوع خودارضایی در بین پسران و دختران می‌توان به این موضوع اشاره نمود که پسران حتی بدون اینکه عامل تحریک خارجی موجود باشد، از نظر جنسی تحریک پذیرند؛ زیرا در هنگام بلوغ، به علت به کار افتادن بیضه‌ها و ترشح منی که دائماً ساخته می‌شود و ناچار به علت پر شدن مجاری، میل جنسی نیاز به تخلیه شدن دارد (موحدی، ۱۳۸۵). در رابطه با میزان شیوع پایین‌تر خودارضایی در بین دختران نیز می‌توان به وجود رابطه معکوس بین باورهای مذهبی بیشتر با خودارضایی کمتر اشاره نمود (لاکوار، ۲۰۰۳؛ به نقل از حسن زاده و همکاران، ۱۳۸۹). همچنین نحوه پوشش اعضای جامعه، نحوه پوشش نامناسب جنس مخالف، آزادی بی‌قید و شرط فرزندان، امر و نهی شدید والدین نسبت به مسائل اخلاقی، مهمانی‌ها و ارتباطات نامناسب خانوادگی، جدایی و طلاق پدر و مادر از یکدیگر، آشفتگی وضع خانوادگی و وجود اختلافات، رفاه مادی بیش از حد می‌تواند در میزان بروز خودارضایی در افراد تأثیر چشمگیری داشته باشد (نیکرو، ۱۳۸۹).

با توجه به اینکه پژوهش حاضر در بین دانشجویان صورت گرفته است، تعمیم یافته‌های آن به سایر جوامع بایستی با احتیاط صورت گیرد و همچنین به دلیل کمبود مطالعات صورت گرفته در این زمینه لزوم انجام تحقیقات بیشتر توسط محققان احساس می‌شود.

در پایان به والدین و مسئولان حوزه بهداشت روانی توصیه می‌شود با گرم‌تر و صمیمی‌کردن روابط خود با فرزندان، افزایش برنامه‌های تفریحی جهت پر کردن صحیح اوقات فراغت افراد و همچنین برنامه‌های آموزشی در زمینه مسائل جنسی و آگاهی بخشی در زمینه چگونگی کنترل صحیح میل جنسی، انجام خودارضایی در فرزندان و دانشجویان خویش را کنترل نمایند.

منابع

- حسن زاده، جواد؛ سعیدیان اصل، محسن و آقامحمدیان، حمیدرضا. (۱۳۸۹). شیوع شناسی خودارضایی در بین دانشجویان. مجموعه مقالات روانشناسی معاصر، ۵، ۲۷۱-۲۷۲.
- سادوک، ویرجینیا؛ سادوک، بنجامین. (۲۰۰۳). خلاصه روان‌پزشکی. حسن رفیعی و خسرو سبحانیان. (۱۳۸۵). تهران: ارجمند.
- جهانیان، امیر. (۱۳۸۷). بررسی میزان شیوع خودارضایی و مقایسه میزان آن در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه‌های استان اصفهان. مجله علمی تخصصی روانشناسی بهروان، ۲، ۷، ۲۱-۲۹.
- جهانیان نجف آبادی، امیر، حسن زاده، جواد، سعیدیان اصل، محسن. (۱۳۸۸). بررسی میزان شیوع خودارضایی در بین دانشجویان دختر و پسر خوابگاه‌های دانشگاه فردوسی مشهد، دومین همایش سراسری، دانشجویی مشاوره، رشد و پویایی، تهران، دانشگاه الزهراء، ۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۸.
- موحدی، محمد. (۱۳۸۵). دانستی‌های زناشویی. ۳، تهران: علم.
- نیکرو، زهرا. (۱۳۸۹). بررسی رابطه اضطراب و خودکارآمدی با خودارضایی در دانشجویان دانشگاه آزاد ماهشهر. پایان نامه کارشناسی روانشناسی بالینی. منتشر نشده. دانشگاه شهید چمران اهواز.

- Westheimer, R.K. & Lopater, S. (2005). *Hand book of Human Sexuality A psychosocial Perspective, second edition*, copyright 2005 Lippincott Williams and Wilkins, printed in the United States of America
- Das, A. (2007). Masturbation in the United States. *Journal of sex & Marital therapy*. 33, PP. 301-317.
- Janghorbani, M., Hing, L.T. (2003). Sexual Media use by young adults in Hong Kong: Prevalence and associated factors. *Archives of Sexual Behavior*. 32,6, 545-553.
- Wang. RJ, Haung.Y, Lin.YC. (2007). A study of masturbatory knowledge and attitudes and related factors among Taiwan adolescents. *Journal Of Nurs Research*, 2007, Sep,15,3, 233-42.